

Strategische meerjarenagenda **Samen beter, sneller, slimmer**

30 september 2025

Strategische meerjarenagenda 'Samen beter, sneller, slimmer'

Kwaliteitsverbetering – versterking VTH-stelsel

Door de samenwerking met alle omgevingsdiensten te intensiveren zet de vereniging de komende jaren in op kwaliteitsverbetering en versterking van het VTH-stelsel: *Samen, tenzij...* Door meer af te stemmen en gebruik te maken van de kennis bij de omgevingsdiensten, wordt de uitvoering uniformer en beter. Daarnaast zal door collectief te investeren in kennis, kwaliteit, opleidingen, data en informatievoorziening worden bijdragen aan versterking van het VTH-stelsel.

De aangesloten omgevingsdiensten worden gestimuleerd, met oog voor de regionale verschillen, meer samen te werken aan uniformering in bedrijfsprocessen en standaarden aanbrengen in de uitvoering van de wettelijke VTH-taken. Dat is krachtig en brengt duidelijkheid en een gelijk speelveld voor bedrijven, inwoners en overheden.

De omgevingsdiensten hebben samen én in hun regio, een rol in meedenken en meewerken aan de oplossingen voor een aantal maatschappelijke opgaves. Zoals het terugdringen van emissies (lucht, water, bodem), transitie naar duurzame energie (besparen, nieuwe energiebronnen), transformatie naar circulaire economie (hergebruik afvalstromen, secundaire bouwstoffen) en een schone, gezonde en veilige leefomgeving. In de beweging naar een duurzame economie en een veilige samenleving hebben omgevingsdiensten onmiskenbaar een belangrijke rol.

Met elkaar hebben de omgevingsdiensten ongeveer 6.500 goed opgeleide medewerkers in dienst en draaien een jaarlijkse omzet van een € 800 miljoen. Het collectief van omgevingsdiensten is dan ook een belangrijke speler in het VTH-domein, en werkt met anderen aan een gezonde, veilige, duurzame leefomgeving. Omgevingsdienst NL zit namens de leden aan de overlegtafels die mede richting geven aan de inhoud- en de uitvoerbaarheid van beleid en regelgeving, zowel bij het Rijk als bij de gemeenten en provincies.

Omgevingsdiensten doen meer dan een excellente uitvoering van de VTH-taken; zij agenderen en signaleren. En doen dat op basis van kennis en expertise van de fysieke leefomgeving, zodanig dat informatie en data gebruikt kan worden om op verschillende fronten in het VTH-stelsel het verschil te maken. Deze unieke kennispositie is waardevol voor de beleidsontwikkeling bij Rijk, gemeenten en provincies. De komende jaren wordt de positie als adviseur (VTH-A) voor de leefomgeving steeds sterker.

Omgevingsdienst NL ondersteunt komende jaren de leden bij hun doorontwikkeling naar robuuste diensten. Het verenigingsbureau denkt en werkt mee, draagt bij aan de versterking van het stelsel, faciliteert de onderlinge samenwerking en vertegenwoordigt de leden extern. Met Vakberaden en portefeuilleraden is de inbreng van én het draagvlak bij de leden geborgd.

Omgevingsdienst NL – De vereniging

Gezonde, veilige, duurzame leefomgeving

Omgevingsdienst is een vereniging van omgevingsdiensten¹ en zoekt namens de aangesloten leden actief de samenwerking met ministeries, landelijke inspecties, de justitiële keten en IPO, VNG en UvW. Doel is om beter (kwaliteit, uniformiteit), sneller (efficiënt) en slimmer (effectief) te werken aan een gezonde, veilige, duurzame leefomgeving.

Medewerkers en bestuurders maken kennis uit de praktijk van de leden, van ketenpartijen en van kennisinstituten, toepasbaar voor de VTH-professional in het veld. Met hen en ketenpartners bouwt Omgevingsdienst NL aan een top of mind nieuw kennisnetwerk. Met deze unieke kennispositie zijn de vereniging én de individuele leden een waardevolle partner voor bevoegd gezag in de ontwikkeling en de uitvoerbaarheid van beleid (wet-regelgeving) voor de fysieke leefomgeving.

Omgevingsdienst NL pakt de voortrekkersrol in de uniformering en de standaarden in data en informatievoorziening die voor de uitvoering van de VTH-taken en voor een gelijk speelveld voor bedrijven, instellingen en inwoners, essentieel zijn.

Er wordt de komende jaren met visitaties, opleidingen en trainingen geïnvesteerd in de kwaliteit van de VTH-uitvoering en ondersteuning van leden bij de doorontwikkeling en het uniform uitvoeren van hun bedrijfsvoeringstaken. De formele omvorming van de Vereniging van directeuren naar de Vereniging van Omgevingsdiensten is in gang gezet.

Pijlers onder Omgevingsdienst NL

1. Kennisnetwerk - Samenwerken met de kennis van professionals

Verdiepen en anticiperen

Met op landelijk niveau de kennisregisseurs bij Omgevingsdienst NL, de bovenregionale kennisvertegenwoordigers, regionaal de kennismakelaars en VTH-experts, wordt ten behoeve van de professional in het veld, gebouwd aan een kennisinfrastructuur en een kennisnetwerk. Kennisdeling, kennis verdiepen, innovatie en samenwerken zijn de opgaven. Dit alles gericht op een zo groot mogelijke uniformiteit en hoge kwaliteit.

Door gestructureerde kennisuitwisseling met actuele en hoogwaardige kennis, ontstaat de mogelijkheid om deze direct beschikbaar te hebben voor alle omgevingsdiensten, en op termijn de ketenpartners. Het verenigingsbureau faciliteert deze processen en zorgt ook voor validatie van de kennisproducten die deze samenwerking oplevert. Door samen te werken en kennis collectief beschikbaar te stellen en te borgen, ontstaat een verbetering van de uitvoering (effectief en efficiënt) en wordt optimaal geanticipeerd op de actualiteit. De kennisproducten dragen daarmee bij aan uniformering en standaarden in toezicht, vergunningverlening, handhaving en advisering.

¹ Traject van transitie van vereniging van directeuren naar vereniging omgevingsdiensten loopt in 2025.

Verbreiden en wederkerig

Het kennisnetwerk maakt niet alleen gebruik van de VTH-professionals van de eigen diensten, maar ook van andere organisaties en kennisinstituten. Zij benutten en delen de expertise van elkaar met als resultaat verdieping, verbreding en gevalideerde antwoorden op actuele vraagstukken.

Omgevingsdienst NL stuurt in het kennisnetwerk op wederkerigheid en voorkomen van vrijblijvendheid. Afspraak is afspraak, en delen en samenwerken is het uitgangspunt. Zo ontstaat een stevige infrastructuur van - deels informele - vloeiende netwerken, projecten, overlegorganen, bijeenkomsten en een nieuw digitaal kennisplatform. De samenwerking van professionals zal een dynamische uitwisseling van kennis en expertise zijn.

Nieuw kennisplatform

Ontsluiten

Nu zit nog veel kennis in het hoofd van de VTH-professional en zijn directe collega's. En vrijblijvend en veelal niet gevalideerd in het huidige kennisnet (1.0). Omgevingsdienst NL gaat die kennis professioneler ontsluiten voor medewerkers en bouwt een nieuw kennisplatform (2.0). Het nieuwe kennisplatform biedt één digitale- en sector-brede samenwerkings- en kennisomgeving. Op dit platform kunnen vanaf enig moment alle professionals op thema en inhoud samenwerken over de grenzen van hun eigen organisatie heen. Zij leveren kennisproducten in de vorm van instructies, handreikingen en gevalideerde achtergrondkennis.

In deze fase heet het nieuwe kennisnet (2.0) UPLO - Uitvoeringsplatform Leefomgeving. Het ultieme doel van UPLO is dat alle professionals in vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies (VTH) via dit platform kennis gaan delen. Het gaat in potentie om ongeveer 400 organisaties, waaronder de 28 omgevingsdiensten, gemeenten, provincies, waterschappen, de landelijke inspectie ILT en andere rijksinspecties en rijksdiensten. Deze samenwerking wordt de komende jaren gefaseerd uitgebouwd onder de voorwaarde dat financiering en governance worden herijkt en waar nodig aangepast.

Standaardiseren

VTH-taken zijn wettelijk verankerd, maar niet alle werkwijzen van de aangesloten leden zijn vastgelegd en gestandaardiseerd. UPLO maakt het mogelijk om werkwijzen, protocollen en praktijkkennis te uniformeren, versiebeheer te borgen, en tegelijkertijd decentraal eigenaarschap van kennis vast te houden. Het nieuwe kennisnet (UPLO) draagt direct bij aan het verhogen van de kwaliteit, consistentie en effectiviteit van uitvoering binnen het VTH-stelsel.

Prioritaire thema's

Uitwerken

Het kennisnetwerk is afgelopen jaren opgebouwd aan de hand van zeven prioritaire thema's: waterkwaliteit, energie, zeer zorgwekkende stoffen, bodem en ondergrond, circulaire economie, data en informatievoorziening en actuele vraagstukken. Komende jaren zal het kennisnetwerk door ontwikkelen en mogelijk andere (nieuwe) thema's uitwerken.

2. Data & IV - Inzicht door data, impact door informatie

Investeren en innoveren

Door structurele investeringen (menskracht en kennis) in digitalisering, datakwaliteit en samenwerking wordt Omgevingsdienst NL een belangrijk partner in de ontwikkeling van het digitaal stelsel milieu én voor de werkwijze van de aangesloten omgevingsdiensten.

Omgevingsdienst NL bouwt aan een toekomst waarin omgevingsdiensten samen innoveren, informatie eenduidig en foutloos uitwisselen en waarin door digitale technologie het 'klassieke VTH-werk' samen beter, slimmer en sneller uitgevoerd kan worden.

Verbinden en organiseren

Omgevingsdienst NL zet in op de rol van verbinder en regisseur in de digitale informatievoorziening met als doel een effectief, efficiënt en data-gedreven stelsel van vergunningen, toezicht, handhaving en daaruit voortkomend advies. Data en informatievoorziening staan het VTH-stelsel als geheel ten dienste.

Door het onder aanvoering van Omgevingsdienst NL één keer goed te organiseren – uniform en met standaarden – besparen de aangesloten leden tijd en (financiële) middelen. Daarnaast verhoogt het de kwaliteit van de VTH-uitvoering, is de verantwoording aan subsidieverstrekker en opdrachtgevers eenduidig en vergroot het de wendbaarheid en ontwikkelkracht van het stelsel. Vanuit een gedeelde digitale infrastructuur kunnen maatschappelijke opgaves effectiever worden ondersteund en beter worden geduid voor het Rijk, de gemeenten, provincies en de samenleving.

Transformeren

Samen met de stelselpartners wordt het versnipperde digitale landschap tot een samenhangend en toekomstbestendig VTH-stelsel getransformeerd. Data, kennis en technologie worden gezamenlijk benut voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Omgevingsdienst NL neemt voor de aangesloten omgevingsdiensten het voortouw en zijn voor de andere partijen het aanspreekpunt. Samenhang aanbrengen met de andere partners vormt een grote uitdaging voor de komende jaren.

3. Academie - Kennis van zaken. Kennis van morgen

Kwaliteit uitvoering

Omgevingsdienst NL – academie combineert *kennis van zaken met de kennis van morgen* en legt met haar aanbod aan opleidingen en trainingen een stevige basis voor de kwaliteit van de VTH-professionals in het veld. Het gaat om kennis, vaardigheden en permanente educatie die bijdragen aan een hoge kwaliteit van, en gezag en autoriteit in, de uitvoering.

Omgevingsdienst NL - academie is dé opleider voor de VTH-professionals van alle omgevingsdiensten en op enig moment ook voor andere relevante ketenpartners. Door hoogwaardige kennis aan te bieden en professionals te trainen in vaardigheden die voor hun functies nodig zijn, wordt de uitvoering structureel verbeterd.

Professionaliseren

Omgevingsdiensten zijn zelf verantwoordelijk voor op het peil houden van de kwaliteit van hun medewerkers en voldoen aan de kwaliteitscriteria. Met het aanbod van de academie ondersteunt de vereniging de leden om gestructureerd te voldoen aan de Kwaliteitscriteria 3.0. Omgevingsdienst NL heeft als ambitie geaccrediteerd te worden als dé opleider van professionals in het VTH-stelsel.

Omgevingsdienst NL heeft daarom in de interactie met de omgevingsdiensten, het kennisnetwerk en ketenpartners een sleutelrol in de professionalisering van het VTH-stelsel. Door innovatie, samenwerking en maatwerkopleidingen garandeert de academie dat de VTH-professionals klaar zijn voor de uitdagingen van morgen.

Aansluiten en Signaleren

Het opleidingsaanbod sluit aan op de leervragen uit de praktijk en de aanbieders kunnen snel schakelen en inspelen op actuele ontwikkelingen in de samenleving en vraagstukken die zich voordoen in het VTH-stelsel. Het aanbod wordt continu geëvalueerd, geoptimaliseerd en verbeterd. Een belangrijke andere bron voor het opleidingsaanbod is het Omgevingsdienst NL - kennisnetwerk. Onder meer via de kennisregisseurs, -vertegenwoordigers en -makelaars die kennishiaten signaleren. Zij kunnen die hiaten programmeren voor de academie. De academie kan op basis hiervan gerichte opleidingen laten ontwikkelen en aanbieden.

De academie is in scholing en deskundigheidsbevordering de strategische partner voor de aangesloten omgevingsdiensten. De opleidingen en trainingen worden slim en efficiënt georganiseerd, centraal ingekocht en centraal én in de regio gegeven.

4. Visiteren

Omgevingsdienst NL is verantwoordelijk dat, niet vrijblijvend, periodiek visitaties bij de leden worden uitgevoerd. Deze visitaties zijn gericht op het signaleren van verbeterpunten bij leden en 'best-practices' die bijdragen aan de kwaliteitsverhoging van de aangesloten leden. De resultaten van de visitaties en het door de gevisiteerde dienst opgestelde verbeterprogramma zijn openbaar. Jaarlijks wordt ook een beeld gegeven van het collectief met een *Rode draden rapportage*. De visitaties worden onder onafhankelijk voorzitterschap uitgevoerd. De visitaties vormen hiermee een belangrijk instrument voor permanente kwaliteitsverhoging van de omgevingsdiensten.

Rol en ambitie

Uniformeren

De leden van Omgevingsdienst NL dragen het adagium dat het slimmer, effectiever en efficiënter is wanneer omgevingsdiensten volgens zoveel mogelijk uniforme standaarden gaan werken. Dat draagt bij aan een excellente uitvoering en robuustheid van de dienst. *Samen, tenzij...* is het uitgangspunt. Omgevingsdienst NL stimuleert en faciliteert dat de aangesloten leden een geborgde aanpak van het VTH-werk gaan volgen.

Faciliteren

Omgevingsdienst NL is de facilitator van de doorontwikkeling. De activiteiten zijn primair gericht op kwaliteit, samenwerking en robuustheid. Het is in de ontwikkeling naar robuuste omgevingsdiensten dat de aangesloten leden stap voor stap voldoen aan gestelde kwaliteitscriteria die voor alle diensten en VTH-partners gelden. Leden van de vereniging committeren zich aan deze standaarden.

Bejegenen

Omgevingsdienst NL draagt uit dat de kennis en expertise bij omgevingsdiensten, de bejegening (gezag) door medewerkers en de kennis en interpretatie van wet- en regelgeving (autoriteit), in welk deel van het land dan ook, zo veel mogelijk gelijk is, zonder de regionale verschillen uit het oog te verliezen.

Oppakken

Omgevingsdienst NL pakt alleen onderwerpen en thema's op die duidelijk binnen de rol en verantwoordelijkheid vallen en binnen de positie in het VTH-stelsel. Visie, missie en de corporate story geven richting aan het afwegingskader.

Tot slot

Omgevingsdienst NL werkt vanuit visie, missie en een sterke intrinsieke motivatie samen in programma's, projecten, stuurgroepen en adviesraden met ministeries (I&W, J&V, BZK, KGG), landelijke inspecties (ILT, Rijkswaterstaat), NVWA, justitie keten (Politie, OM-Functioneel Parket) en bevoegd gezag (VNG, IPO, Unie van Waterschappen). Het zijn bedrijven, instellingen, inwoners en overheden die komende jaren gaan ervaren dat omgevingsdiensten de autoriteit zijn in de bescherming van de fysieke leefomgeving.

